

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 965

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 17 juni 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Konijnenpopulatie - Stand van zaken

Rode Lijsten vormen een belangrijke basis voor het soortenbeleid in Vlaanderen. De gegevens voor het Europees konijn (*Oryctolagus cuniculus*) zijn gebaseerd op afschotcijfers van de soort en dateren uit het jaar 2014. Tellingen in het kader van het project Algemene Broedvogels Vlaanderen (ABV) tonen aan dat procentuele populatieafnames sterk kunnen verschillen van de procentuele afnames in afschotcijfers van een soort.

1. Zijn er recente gegevens over de toestand van de konijnenpopulatie in Vlaanderen?

Zo ja, hoe is de konijnenpopulatie sinds 2014 geëvolueerd en hoe zou de soort anno 2022 voor Vlaanderen geklasseerd worden volgens de IUCN-criteria?

Zo niet, wanneer kunnen we een nieuwe beoordeling van de konijnenpopulatie in Vlaanderen verwachten?

2. Hoe betrouwbaar is de methode waarbij afschotcijfers worden gebruikt om de populatietrend van soorten in het algemeen en het konijn in het bijzonder te bepalen?
3. Zijn er plannen om in de toekomst tellingen voor het in kaart brengen van de konijnenpopulatie in Vlaanderen uit te voeren, onafhankelijk van afschotcijfers?

Vlaams
Parlement

ANTWOORD

op vraag nr. 965 van 17 juni 2022

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. De actueel best beschikbare indicator voor de populatietrend van konijn in Vlaanderen vormen de gerapporteerde afschotcijfers van de wildbeheereenheden (WBE's). Deze cijfers over de periode 2003-2013 werden samen met de waarnemingen uit waarnemingen.be (portaal van Natuurpunt) voor het bepalen van de verspreiding gehanteerd bij het opmaken van de Rode Lijst Zoogdieren (2014).

Ondertussen zijn recentere afschotgegevens tot 2020 beschikbaar. De cijfers van 2021 worden deze zomer verwacht. Onderstaande tabel geeft het jaartotaal van het gerapporteerde afschot van konijn door de WBE's voor Vlaanderen over de periode 2014-2020. Aangezien de oppervlakte van de jachtterreinen waarover gerapporteerd wordt varieert door de jaren heen, is het afschot uitgedrukt per 100 ha een betere waarde om de jaren onderling te vergelijken. Over deze periode kent het afschot een sterke daling waarbij het afschot meer dan halveerde.

Jaar	Afschot konijn	Oppervlakte (ha)	Afschot konijn per 100ha
2014	53.036	935.880	5,67
2015	52.183	955.785	5,46
2016	34.240	905.354	3,78
2017	26.200	920.182	2,85
2018	22.983	892.336	2,58
2019	22.541	864.857	2,61
2020	21.135	856.338	2,47

De huidige gegevens van waarnemingen.be met betrekking tot de verspreiding van konijn zijn consulteerbaar op de website (https://waarnemingen.be/species/409/maps/?start_date=2012-12-30&interval=15552000&end_date=2022-06-28&map_type=grid5k). Deze recentere gegevens werden nog niet geanalyseerd door het INBO voor het evalueren van de nieuwe status.

Rode Lijsten in Vlaanderen worden sinds 2010 opgesteld met behulp van internationaal aanvaarde IUCN-criteria. Wanneer een soort zeldzaam is en/of een dalende trend vertoont, maakt ze kans om in een van de Rode-Lijstcategorieën *Ernstig bedreigd*, *Bedreigd*, *Kwetsbaar* of *Bijna in gevaar* terecht te komen. Trends worden meestal berekend op basis van veranderingen in de verspreiding van soorten, omdat gedetailleerde monitorgegevens voor weinig soorten voorhanden zijn in Vlaanderen. Voor jachtwild zoals konijn zijn afschotgegevens beschikbaar die jaarlijks door de WBE's gerapporteerd worden en waarmee een algemene trend gedurende de periode 2003-2013 (10 jaar zoals gevraagd door de IUCN) berekend kon worden. Gemiddeld bleek er in die periode een afname van 24% te zijn, waardoor konijn in de actuele

Rode Lijst in de categorie *Bijna in gevaar* terechtkwam (matig afnemende trend en geschikt biotoop neemt af)(Maes et al. 2014).

Gelet op de in het Soortenbesluit vastgestelde periode van 10 jaar (op te vatten als een termijn van orde) voor evaluatie en eventuele actualisatie van Rode Lijsten, en het feit dat de gevalideerde Rode Lijst Zoogdieren dateert van 2014, is het de intentie om deze Rode Lijst te evalueren en indien nodig aan te passen in 2024.

2. Het verzamelen en analyseren van afschotgegevens vormt een belangrijk instrument in het onderzoek en het beheer van wildsoorten. Zo spelen afschotgegevens een sleutelrol in het duurzaam beheer van wildsoorten doordat ze informatie opleveren over een belangrijke vorm van mortaliteit. Ook kunnen de gevolgen van wijzigingen in de jachtregelgeving nagegaan worden. Wanneer afschotcijfers gebruikt worden als proxy voor het analyseren van temporele en ruimtelijke veranderingen in populatiegroottes, is het belangrijk om rekening te houden met de mogelijke risico's en beperkingen van deze cijfers voor de soort in kwestie. Verschillende factoren kunnen immers een invloed hebben op de grootte van het afschot. Dit omvat zowel ecologische, maatschappelijke en socio-economische factoren, maar ook jachtethiek en de geleverde jachtinspanningen spelen een rol. Ook jachtreglementering en veranderingen hierin kunnen een impact hebben op het gerealiseerde afschot. Tenslotte kan er ook een verschil zijn tussen het werkelijke en het gerapporteerde afschot, met zowel een mogelijke over- als onderrapportering.

Ondanks deze elementen vormen de verzamelde afschotgegevens een indicatie voor de verschillen in populatiedensiteit en de trends hierin in Vlaanderen (zie Scheppers & Casaer 2008). Voor soorten waar andere monitoringsgegevens voorhanden zijn, zijn de waargenomen trends gelijkaardig. Dat de vastgestelde trends in het afschot gelijkaardig zijn aan deze in andere monitoringsgegevens wil echter niet zeggen dat de trends één op één vergelijkbaar zijn. Zelfs wanneer lineaire relaties gevonden worden tussen populatieschattingen en afschotcijfers, zouden deze relaties gelijk en constant over de tijd en ruimte moeten zijn om altijd betrouwbare uitspraken over verandering in populatiegroottes toe te laten. In het Verenigd Koninkrijk bleek voor konijn de trend in de afschotcijfers goed overeen te komen met de trend in de monitoringsgegevens over de onderzochte periode van 1995 tot 2009 (Aebischer et al. 2011). Aangezien er voor konijn geen andere monitoringsgegevens op Vlaams niveau beschikbaar zijn, is het niet gekend in welke mate dit ook in Vlaanderen het geval is. Hoewel de bejagingsperiode voor konijn licht wijzigde doorheen de jaren, wordt de impact van wijzigende regelgeving op het gerealiseerde afschot als beperkt ingeschat. Een ander element waarmee bij de evaluatie van de afschotcijfers van konijn rekening gehouden moet worden, is de schade die de soort aan landbouwgewassen kan veroorzaken. De jachtrechthouder kan hiervoor verantwoordelijk worden gesteld. In welke mate dit eventueel resulteert in een overrapportering van het afschot is niet gekend. Gelet op de sterke daling van het gerapporteerde afschot wordt ook de impact van dit element als beperkt ingeschat. Bij gebrek aan alternatief cijfermateriaal voor konijn blijven de afschotcijfers actueel de best beschikbare indicator.

3. Ondanks de beperkingen van het gebruik van afschotcijfers voor het opvolgen van populatietrends, volstaan deze cijfers in combinatie met de gegevens van waarnemingen.be actueel voor het evalueren van de Rode Lijststatus. Ik heb het INBO de opdracht gegeven om te bekijken of er desgevallend een breder monitoringsysteem kan worden uitgewerkt.

Referenties:

- Aebischer, N.J., Davey, P.D. & Kingdon, N.G. (2011). National Gamebag Census: Mammal Trends to 2009. Game & Wildlife Conservation Trust, Fordingbridge (<http://www.gwct.org.uk/ngcmammals>).
- Maes D, Baert K, Boers K, Casaer J, Criel D, Crevecoeur L, Dekeukeleire D, Gouwy J, Gyselings R, Haelters J, Herman D, Herremans M, Huysentruyt F, Lefebvre J, Lefevre A, Onkelinx T, Stuyck J, Thomaes A, Van Den Berge K, Vandendriessche B, Verbeylen G & Vercayie D (2014). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel. De IUCN Rode Lijst van de zoogdieren in Vlaanderen. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO.R.2014.1828211). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.
- Scheppers, T. & Casaer, J. (2008). Wildbeheereenheden Statistieken - Rapportering en verwerking over de periode 1998 - 2007. Mededeling van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek nr. 9, Brussel.